

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

Lovforslaget blev fremsat for folketinget den 20. oktober 1981, jfr. folketingsforhandlinger sp. 805-806, og var til 1. behandling den 28. oktober 1981, jfr. folketingsforhandlinger sp. 1323-1334. Socialministeriet sendte den 9. november 1981 et ændringsforslag til lovforslagets nr. 4. Dette ændringsforslag er nu indarbejdet i nr. 4 i nærværende lovforslag, hvori der endvidere er fortaget en redaktionel ændring i bemærkningerne til nr. 6 med det formål at tydeliggøre fristerne i forslaget. Herudover indeholder forslaget ingen ændringer i forhold til det tidligere fremsatte forslag.

Det er i bistsandslovens afsnit VIII om hjælpeforanstaltninger over for børn og unge uden forældrenes samtykke et bærende princip, at formålet med hjælpeforanstaltningerne, herunder også foranstaltninger af tvangsmæssig karakter, er at få barnet til at fungere i sit eget hjem. En anbringelse uden for hjemmet kan aldrig været et formål i sig selv, men alene et middel til at løse de problemer, som har stået i vejen for, at barnet kan fungere i sit hjem. Dette betyder, at barnet og familien, også efter at anbringelsen uden for hjemmet har fundet sted, må følges og hjælpes med henblik på at skabe grundlag for barnets tilbagevenden til hjemmet. Det sociale udvalgs behandling af sagen skal således betragtes som en proces bestående af en række tilbud til familien, hvori anbringelsen uden for hjemmet indgår som et enkelt led.

Det har som følge heraf været en klar forudsætning, at der ikke skulle ske en opsplnitning af denne proces, således at beslutninger om anbringelse uden for hjemmet af børn og unge skulle udskilles til behandling ved særlige myndigheder, f. eks. domstolene, idet det sociale udvalgs samlede indsats over for den enkelte familie derved ville blive brudt.

Det har derfor også ligget til grund ved udarbejdelsen af dette lovforslag, at disse sager fortsat i deres helhed skal behandles af de sociale udvalg

med særlig ankeadgang til den sociale ankestyrelse og landsretten.

Regeringen har imidlertid fundet det ønskeligt med henblik på at styrke barnets og forældrenes retssikkerhed at foretage en stramning af de formelle og processuelle regler, der danner ramme om de sociale udvalgs behandling af disse sager.

Eftersom formålet med bestemmelserne om hjælpeforanstaltninger uden samtykke i første række er at beskytte børn og unge mod overgreb, er der derimod ikke fundet anledning til at stille forslag om ændring af reglerne om, på hvilket reelt grundlag en anbringelse uden for hjemmet kan finde sted. Det afgørende kriterium vil fortsat være, om der foreligger en velfærdstruende situation for barnet eller den unge.

Da der imidlertid er tale om alvorlige indgreb, dels i forældrenes udøvelse af forældremyndigheden, dels i barnets eller den unges personlige forhold, er det fundet rimeligt, at der sikres forældrene juridisk bistand, således at der ved behandlingen af sager, hvor anbringelsen uden for hjemmet kan blive aktuel, gives forældrene tilbud om at få stillet en advokat til rådighed.

Som yderligere retssikkerhedsgaranti foreslås en væsentlig forkortelse af fristen for de foreløbige afgørelses forelæggelse for det sociale udvalg, samt at udvalget i *alle tilfælde*, hvor der træffes afgørelser efter dette afsnit, skal suppleres med en dommer og en pædagogisk-psykologisk konsulent.

For at begrænse det sociale udvalgs kompetence til at gribe ind i tvister mellem forældre om forældremyndigheden i tilfælde, hvor barnet befinder sig hos en af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, foreslås en indsnævring af udvalgets adgang til at nægte hjemgivelse af barnet i denne situation.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til de enkelte forslag, hvor der også er gjort rede for de forventede økonomiske og administrative konsekvenser af forslagene.